

บทที่ 6

การเขียนแผนการเรียนรู้

ความหมายของแผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ หรือแผนการสอน หมายถึง แผนที่ครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ความสำคัญของแผนการเรียนรู้

1. ช่วยให้การสอนของครูเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและชุมชน
2. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้สังเกตเห็นช่องทางที่จะให้คำแนะนำ หรือการให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนด้านต่าง ๆ
3. ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์ได้เกิดความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ สามารถดำเนินการสอนไปได้ด้วยดี หรือเกิดกรณีเปลี่ยนตัวผู้สอนหรือสอนแทนก็จะไม่กระทบกระเทือนต่อผู้เรียนมากจนเกินไป
4. ทำให้การประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้ผู้สอนวินิจฉัยผู้เรียนได้ถูกต้องและหาทางแก้ไขจุดบกพร่อง ส่งเสริมจุดเด่นของผู้เรียนได้ดีขึ้น

การวางแผนทำแผนการเรียนรู้

ก่อนเขียนแผนการเรียนรู้ ผู้เขียนควรศึกษาเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักสูตร เพื่อดูโครงสร้างหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อกำหนดหัวข้อเนื้อหาสาระ และผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่จะสอน คำอธิบายรายวิชาซึ่งกล่าวถึงแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ในกลุ่มสาระนั้น ๆ และแนวการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

2. คู่มือหลักสูตร คู่มือการสอน เพื่อให้เข้าใจจุดเน้น เข้าใจบทบาทของผู้บริหาร และผู้สอน เข้าใจกระบวนการพื้นฐาน เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการทำงาน ฯลฯ

3. ตัวอย่างแนวการสอน เพื่อสื่อสารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการประเมินผล เพื่อเลือกสรรกิจกรรมการเรียนรู้

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียนแผนการเรียนรู้ เช่น หนังสืออ่านประกอบ สำหรับ ผู้เรียน ใบความรู้ เพื่อจะได้เตรียมขอบข่ายของความรู้และสื่อสารการเรียนรู้

ในการเขียนแผนการเรียนรู้ อาจเขียนเป็นแผนการเรียนรู้ย่อยเป็นรายชั่วโมง หรือเขียนเป็นแผนการเรียนรู้รวมไม่แยกเป็นรายชั่วโมง ครูผู้สอนจะต้องนำไปจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้ย่อยเอง การเขียนแผนการเรียนรู้จะต้องมีข้อมูลและขั้นตอนการเขียน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละกลุ่มสาระ คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ กิจกรรม และจุดประสงค์ สำหรับเนื้อหาสาระนั้นมีความจำเป็นอย่างไรเพื่อกำหนดเรื่องที่จะสอน โดยกำหนดเป็นระดับหน่วยใหญ่ หน่วยย่อย และระดับบทเรียนที่เป็นเนื้อหาของการสอนแต่ละครั้ง

ขั้นที่ 3 ศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพราะการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อสะดวกในการประเมินผล การเรียนรู้

ขั้นที่ 4 ทำความเข้าใจสาระการเรียนรู้ให้แจ่มแจ้ง

ขั้นที่ 5 เลือกวิธีสอน เทคนิควิธี ทักษะต่าง ๆ ให้เหมาะสมที่สุดสำหรับเรื่องนั้น ๆ

ขั้นที่ 6 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 7 เลือกสื่อการเรียนรู้ตามลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้

ขั้นที่ 8 กำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้ควรมีลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

1. มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด ได้พัฒนาการเรียนรู้ของคน

ด้วยการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียน
ดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายาม
ลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหา
แนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการทำงานเป็นกระบวนการ
และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น

ประโยชน์ของแผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามลำดับขั้นคอนไม่สับสนหรือวุ่น
2. ผู้สอนดำเนินการสอนตามเนื้อหาได้ตรงตามหลักสูตร
3. ช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จด้วยดีและมีประสิทธิภาพ
4. ผู้สอนมีความมั่นใจและความชำนาญในการสอน
5. ผู้สอนสามารถเลือก ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกิจกรรมได้ง่ายขึ้น และเหมาะสมกับ

ผู้เรียน

6. ช่วยประหยัดเวลาแก่ครูผู้สอนในการเตรียมการสอน
7. ช่วยให้ครูผู้สอนมีเวลาในการจัดหา หรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ดั่งต้องใช้ในแต่ละ
แผนการสอนมากขึ้น
8. อำนวยความสะดวกให้แก่ครูที่จะต้องไปทำการสอนแทนครูประจำวิชาที่ไม่
สามารถดำเนินการสอนเองได้
9. ช่วยทำให้การนิเทศการสอนสะดวกขึ้น

รูปแบบของแผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้สามารถเขียนได้ 2 แบบคือ

1. ใช้แบบฟอร์มเขียนเป็นตาราง แบ่งหัวข้อเป็นช่อง ๆ
2. ใช้การเขียนเชิงบรรยาย เขียนเรียงหัวข้อไปตามลำดับ

แผนการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ อาจจะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อหน่วย/ชื่อเรื่อง/ชื่อหัวข้อเรื่องย่อย
2. เวลาที่ใช้สอน
3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. จุดประสงค์การเรียนรู้
6. สาระการเรียนรู้
7. กิจกรรมการเรียนรู้/การเรียนการสอน
8. สื่อการเรียนรู้
9. การวัดและประเมินผล

การเขียนแผนการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วย/ชื่อเรื่อง/ชื่อหัวข้อเรื่องย่อย หมายถึง ชื่อบทเรียน/ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ชื่อหัวข้อเรื่องย่อย ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

2. เวลาที่สอน หมายถึง ระยะเวลาที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง นำมาจากกำหนดการสอนที่ได้กำหนดเวลาเรียนไว้อย่างกว้าง ๆ มากำหนดเป็นระยะเวลาย่อย ๆ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนควรใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง ยกเว้นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องหรือกิจกรรมภาคปฏิบัติ อาจใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด หมายถึง สิ่งที่ผู้สอนคาดหวังไว้ว่าเมื่อผู้เรียนเรียนจบแล้ว จะได้ความคิดรวบยอด แก่นของเรื่อง หรือหลักการ หรือทักษะ หรือลักษณะนิสัย ที่ต้องการจะปลูกฝังให้เกิดขึ้นในการเรียนแต่ละหัวข้อเรื่องนั้น สาระสำคัญเป็นหัวใจหรือตะกอนของความรู้ความสามารถที่จะให้คิดค้ำกับตัวผู้เรียนตลอดไป

การเขียนสาระสำคัญหรือความคิดรวบยอด ต้องมีความสมบูรณ์เป็นเหตุเป็นผลกันระหว่างจุดประสงค์และเนื้อหา ที่จะสอนในแต่ละครั้งและต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแต่ละเรื่องในกลุ่มสาระนั้น ๆ ซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางในการสอน

ตัวอย่างสาระสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่อง อริยสัจ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อริยสัจ 4 เป็นหลักความจริงของชีวิตและเป็นหลักธรรมที่สอนให้เราแก้ปัญหาชีวิต

ด้วยเหตุผล

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

เรื่อง ประโยชน์ของการปลูกกิ่งตอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การปลูกพืชที่ขยายพันธุ์โดยการตอนกิ่ง ทำให้พืชที่ปลูกเจริญเติบโตได้ผลผลิตเร็ว

และมี คุณภาพดี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

เรื่อง การแสดงท่าทางประกอบเพลง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การเข้าใจจังหวะเพลง เนื้อเพลง จะช่วยทำให้คิดการแสดงท่าทางประกอบเพลงได้ดี

ขึ้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

เรื่อง การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมีลักษณะแตกต่างกัน การรู้จักวิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย จะช่วยทำให้ปฏิบัติได้ถูกต้องและควรทำอย่างสม่ำเสมอ

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน หลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวควรบูรณาการสาระสำคัญ องค์ความรู้ ทักษะความชำนาญ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ตัวอย่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่อง หน้าที่ของพลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รู้และปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎระเบียบการอยู่ร่วมกันในครอบครัว ห้องเรียน โรงเรียน เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจตามรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

เรื่อง ความหมายของเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รู้และเข้าใจความหมายของเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

เรื่อง ความเป็นมาของศิลปะท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รู้ความเป็นมาและความสำคัญของผลงานศิลปะในท้องถิ่นและศิลปะไทย

เรื่อง การถ่ายทอดความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ถ่ายทอดความคิด จินตนาการ ความรู้สึกประทับใจในสิ่งแวดล้อม ปรากฏการณ์

ด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

เรื่อง การทำความสะอาดบ้านและบริเวณบ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ทำความสะอาดบ้านและบริเวณบ้านที่เป็นพื้นไม้และพื้นปูนได้

เรื่อง ประโยชน์และผลกระทบจากสิ่งของเครื่องใช้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บอกประโยชน์และผลกระทบจากสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขภาพและพลศึกษา

เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงต่ออัคคีภัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รู้และเข้าใจการป้องกันอัคคีภัยและช่วยเหลือตัวเองเมื่อเกิดอัคคีภัย

เรื่อง ลักษณะการเจริญเติบโตของร่างกายและจิตใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รู้และเข้าใจลักษณะการเจริญเติบโตของร่างกายและจิตใจ

5. จุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนเกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องย่อย ซึ่งมักจะเขียนในลักษณะของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) ส่วนใหญ่มักจะเขียนควบคู่ไปกับหัวเรื่องย่อย และสาระสำคัญของหัวข้อย่อยนั้น ๆ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจะเป็นจุดตั้งต้นของการคิดกระบวนการเรียน และเป็นที่มาของแนวการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งต้องนำมามาตรฐานช่วงชั้นของชั้นที่สอนและผลการเรียนรู้มาพิจารณาด้วย

ตัวอย่างจุดประสงค์การเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่อง ความสงบสุขในครอบครัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. บอกลักษณะขอครอบครัวที่มีความสงบสุขได้ (ส 2.1.2)
2. อธิบายวิธีปฏิบัติงานที่จะทำให้เกิดความสงบสุขในครอบครัวได้ (ส 2.1.2)
3. บอกผลดีของการมีครอบครัวที่สงบสุขได้ (ส 2.1.1, ส 2.1.2)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

เรื่อง การแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. อธิบายวิธีการแกะสลักสิ่งต่าง ๆ ได้ (ศ 1.1.1)
2. เลือกวัสดุที่ใช้ในการแกะสลักได้เหมาะสมกับงาน (ศ 1.1.2)
3. สามารถแกะสลักวัสดุเป็นรูปที่กำหนดได้ (ศ 1.1.1)
4. สามารถแกะสลักวัสดุตามจินตนาการได้ (ศ 1.1.2)
5. บอกคุณค่าและประโยชน์ของการแกะสลักสิ่งต่าง ๆ ได้ (ศ 1.1.5)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

เรื่อง การประกอบอาหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. บอกเครื่องใช้ที่ใช้ในการประกอบอาหารได้ (ง 1.1.2)
2. สามารถเลือกใช้และบอกวิธีใช้เครื่องใช้ในการประกอบอาหารได้ (ง 1.1.1)
3. บอกวิธีการปรุงอาหารง่าย ๆ ได้ (ง 1.1.1)
4. ปรุงอาหารง่าย ๆ ได้ (ง 1.1.1)
5. บอกวิธีการรักษาความสะอาดเครื่องใช้ในการประกอบอาหารได้ (ง 1.1.2)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

เรื่อง การออกกำลังกาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. บอกหลักการออกกำลังกายได้ (พ 3.1.2)
2. อธิบายขั้นตอนการออกกำลังกายได้ (พ 3.1.2)
3. ปฏิบัติการออกกำลังกายได้ (พ 3.2.2, พ 3.2.3)
4. บอกประโยชน์ของการออกกำลังกายได้ (พ 3.2.3)
5. บอกโทษของการไม่ออกกำลังกายได้ (พ 3.2.3)

6. **สาระการเรียนรู้** สาระการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่จะนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม

ตัวอย่างสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มาตรฐาน ศ 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้/ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1		สาระการเรียนรู้		
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ชั้น ป.1	ชั้น ป.2	ชั้น ป.3
4. รับรู้ สนใจ เรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมรอบตัว	เรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมรอบตัว - ผลดี ผลเสีย - ผลกระทบ	เรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน - ผลดี ผลเสีย	เรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน - ผลดี ผลเสีย	เรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ชุมชน - ผลดี ผลเสีย
มาตรฐานการเรียนรู้/ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1		สาระการเรียนรู้		
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ชั้น ป.1	ชั้น ป.2	ชั้น ป.3
	- อิทธิพล - การรวม การแยก - ความเหมือน ความต่าง - ความต่อเนื่อง และ ไม่ต่อเนื่อง	- การรวม การแยก - ความเหมือน ความต่าง	- ผลกระทบ - การรวม การแยก - ความเหมือน ความต่าง - ความต่อเนื่อง และ ไม่ต่อเนื่อง	- ผลกระทบ - อิทธิพล - การรวม การแยก - ความเหมือน ความต่าง - ความต่อเนื่อง และ ไม่ต่อเนื่อง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิด
สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะ
อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2		สาระการเรียนรู้		
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ชั้น ป.4	ชั้น ป.5	ชั้น ป.6
1. สื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึกประทับใจ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างมั่นใจ	การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ประทับใจจากการ รับรู้ด้วยงาน ทัศนศิลป์รูปแบบ ต่าง ๆ	การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ประทับใจจากการ รับรู้ด้วยงาน ทัศนศิลป์โดยใช้ รูปแบบเทคนิค วิธีการต่าง ๆ	การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ประทับใจจากการ รับรู้ด้วยงาน ทัศนศิลป์โดยใช้ รูปแบบเทคนิค วิธีการต่าง ๆ	การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ประทับใจจากการ รับรู้ด้วยงาน ทัศนศิลป์โดยใช้ รูปแบบเทคนิค วิธีการต่าง ๆ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ เห็นคุณค่าและใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศใน
การสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2		สาระการเรียนรู้		
มาตรฐาน การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ชั้น ป.4	ชั้น ป.5	ชั้น ป.6
3. รู้จักชื่อและ หน้าที่ของอุปกรณ์ พื้นฐานที่เป็น ส่วนประกอบหลัก ของคอมพิวเตอร์	ชื่อและหน้าที่ของ อุปกรณ์พื้นฐานที่ เป็นส่วนประกอบ หลักของ คอมพิวเตอร์ ประ โยชน์ หลักการ	- ศึกษา ส่วนประกอบ ของ คอมพิวเตอร์ - ประ โยชน์ของ คอมพิวเตอร์	- การรวบรวม และจัดเก็บข้อมูล ของ โรงเรียน - หลักการทำงาน ของคอมพิวเตอร์	- ศึกษาส่วนประกอบของ คอมพิวเตอร์เพิ่มเติม - ศึกษาวิธีการใช้ คอมพิวเตอร์ - ประ โยชน์ของ คอมพิวเตอร์

	ทำงาน และ การใช้คอมพิวเตอร์			- ระบบปฏิบัติการ - การใช้คอมพิวเตอร์ นำเสนอข้อมูล - การสร้างงานโดยใช้คอมพิวเตอร์
--	-----------------------------	--	--	---

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

มาตรฐาน พ 3.2 ระวังการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1		สาระการเรียนรู้		
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ชั้น ป.1	ชั้น ป.2	ชั้น ป.3
1. ออกกำลังกาย และเข้าร่วม กิจกรรมทางกาย และเล่นเกมอยู่เสมอ	การออกกำลังกาย การเข้าร่วม กิจกรรมทางกาย และการเล่นเกม	การออกกำลังกาย การเข้าร่วม กิจกรรมทางกาย และเล่นเกมตาม คำแนะนำ	การออกกำลังกาย การเข้าร่วม กิจกรรมทางกาย และเล่นเกม	- หลักในการออกกำลังกาย การร่วม กิจกรรมทางกาย และเล่นเกมที่สนใจ - ประเภท ชนิด และวิธีการ ออกกำลังกาย การร่วม กิจกรรมทางกายและการ เล่นเกม

7. กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการ เทคนิค และวิธีสอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งควรสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ ธรรมชาติและ ลักษณะของเนื้อหาสาระ ผู้เรียน เวลา ตลอดจนสิ่งแวดล้อมและบริบทของสังคมตามความ เหมาะสม

8. สื่อการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องช่วยถ่ายทอดเนื้อหาสาระจากบทเรียนให้กับผู้เรียน ทั้งภาคความรู้และปฏิบัติ สื่อการเรียนการสอนควรสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระและกิจกรรมการ เรียนรู้ที่สอนในแต่ละชั่วโมง และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

9. การวัดผลและประเมินผล หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้แล้ว

ควรวางแผนว่าจะทำการวัดและประเมินผลอย่างไร ด้วยวิธีใดบ้าง เช่น สังเกต ตรวจสอบผลงาน ตรวจสอบแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ การวัดและประเมินผลนั้นสามารถกระทำได้ตลอดเวลาที่สอน และจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ตัวอย่างแผนการเรียนรู้

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

เรื่อง การป้องกันอวัยวะของร่างกาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

อวัยวะภายในของร่างกาย เช่น ปอด หัวใจ กระเพาะอาหาร เป็นสิ่งสำคัญที่ควรบำรุงรักษาและป้องกัน เราต้องรู้วิธีการป้องกันเพื่อช่วยเสริมสร้างสุขภาพของร่างกายให้สมบูรณ์และแข็งแรง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกวิธีการป้องกันอวัยวะภายในที่กำหนดได้ (พ 1.1.1)
2. บอกวิธีบำรุงรักษาอวัยวะภายในที่กำหนดให้และปฏิบัติได้ (พ 1.1.1)
3. บอกประโยชน์ของการป้องกันและบำรุงรักษาอวัยวะภายในที่กำหนดได้ (พ 1.1.1)

เนื้อหา

1. ปอด
2. หัวใจ
3. กระเพาะอาหาร

กิจกรรมการเรียนรู้.

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึง อวัยวะส่วนต่าง ๆ ที่อยู่ภายในร่างกายของเรา และให้นักเรียนบอกหน้าที่ของอวัยวะเหล่านั้นสั้น ๆ
2. ให้นักเรียนดูภาพอวัยวะภายในของคน แล้วพิจารณาทีละอย่างว่า มีลักษณะอย่างไร และอยู่ตรงส่วนใด
4. ครูยกตัวอย่างอวัยวะภายในที่จะให้นักเรียนศึกษา 3 อย่าง คือ ปอด หัวใจ และกระเพาะอาหาร ให้นักเรียนพิจารณาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ให้ศึกษาและร่วมกับอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะอวัยวะภายใน วิธีป้องกันและบำรุงรักษา กลุ่มละ 1 อย่าง (อาจใช้วิธีการจับสลาก) เช่น

กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่องปอด

กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่องหัวใจ

กลุ่มที่ 3 ศึกษาเรื่องกระเพาะอาหาร

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น แล้วให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ร่วมอภิปรายเพิ่มเติม

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสนทนาว่าเคยผู้ที่มีอาการป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับอวัยวะภายในอะไรบ้าง มีสาเหตุมาจากอะไร ควรป้องกันและบำรุงรักษาอย่างไร

7. ให้นักเรียนช่วยกันบอกถึงประโยชน์ของการป้องกันและบำรุงรักษาอวัยวะภายใน

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการป้องกันและการบำรุงรักษาอวัยวะภายใน ครูจดข้อสรุปบนกระดานดำแล้วให้นักเรียนบันทึกลงสมุด

9. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่องการป้องกันอวัยวะของร่างกาย

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพอวัยวะภายในร่างกายของคน

2. แบบฝึกหัดเรื่องการป้องกันอวัยวะของร่างกาย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. สังเกตความกล้าในการแสดงออก การใช้ภาษาในการสื่อสาร และการอภิปราย

3. สังเกตการทำงานกลุ่ม การร่วมอภิปราย ความสามัคคี ความรับผิดชอบ การตรง

ต่อเวลา

4. ตรวจสอบแบบฝึกหัด

ตัวอย่างแผนการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่อง ความเสียสละ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความเสียสละช่วยให้เกิดความสงบสุขในสังคม และผู้ปฏิบัติเกิดความสุขด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของคำว่าเสียสละได้

2. ยกตัวอย่างลักษณะการกระทำที่แสดงถึงความเสียสละได้

3. บอกวิธีปฏิบัติคนที่เป็นผู้มีความเสียสละ
4. ปฏิบัติคนเป็นผู้ที่มีความเสียสละได้
5. บอกผลดีของการเป็นผู้ที่มีความเสียสละได้

เนื้อหา

ความเสียสละ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง ความเสียสละ ให้นักเรียนเล่าเหตุการณ์ที่ นักเรียนเคยกระทำเกี่ยวกับความเสียสละให้เพื่อนฟัง และเมื่อได้ปฏิบัติเช่นนั้นแล้ว นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หรืออาจยกตัวอย่างที่พบเห็น หรืออ่านมาจากหนังสือพิมพ์ก็ได้
2. ให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของคำว่า ความเสียสละ แล้วช่วยกันสรุป
3. ครูเล่านิทานเกี่ยวกับความเสียสละ 1 เรื่อง ให้นักเรียนฟังแล้วช่วยกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ให้คิดวิธีการปฏิบัติให้เป็นผู้ที่มีความเสียสละ และให้ตัวแทนกลุ่มรายงานหน้าชั้นเรียนแล้วช่วยกันสรุป และครูเน้นให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
5. ให้นักเรียนร้องเพลงความเสียสละ และช่วยกันสรุปความหมายของเนื้อเพลง
6. ให้นักเรียนร่วมกันคิดและแสดงบทบาทสมมุติที่แสดงถึงความเสียสละ 1 เรื่อง
7. ให้นักเรียนช่วยกันบอกถึงผลดีของการเป็นคนที่มีความเสียสละ แล้วสรุปร่วมกัน

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานเกี่ยวกับความเสียสละ 1 เรื่อง
2. แผนภูมิเพลงความเสียสละ
3. การแสดงบทบาทสมมุติ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม การอภิปราย การตอบคำถาม
2. สังเกตความกล้าในการแสดงออก การแสดงความรู้สึก และการแสดงบทบาท

สมมุติ

3. สังเกตการทำงานกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ภาคผนวก

เพลงความเสียสละ

ทำนอง เพลงเบิกบานใจ

คำร้อง สิริพัชร เกษฎาวิโรจน์

เบิกบานใจเมื่อเราได้กระทำตน สร้างกุศลเสียสละแรงกายใจ
อีกทรัพย์สินสิ่งของของเรา ให้เขาผู้ที่ยากไร้ ทั้งทำประโยชน์แก่สังคมน้อยใหญ่
กิจการหรืองานใด ๆ ร่วมแรงกายใจทำไว้เถิดเฮย (ซ้ำ)

ตัวอย่างแผนการเรียนรู้กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

เรื่อง มารยาทในการรับประทานอาหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การรับประทานอาหารอย่างมีมารยาท เป็นการเพิ่มบุคลิกภาพที่ดีให้กับตนเองและเป็น
ที่รักใคร่ของผู้พบเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกมารยาทในการรับประทานอาหารได้
2. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการรับประทานอาหารได้
3. บอกผลดีของการรับประทานอาหารอย่างมีมารยาทได้
4. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

เนื้อหา

มารยาทในการรับประทานอาหาร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูร่วมสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการรับประทานอาหารในมือต่าง ๆ ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง
2. ครูนำภาพที่เกี่ยวกับการรับประทานอาหารทั้งที่มีมารยาทและไม่มีการมาให้นักเรียนดู แล้วบอกว่าภาพใดควรทำและภาพใดไม่ควรทำ เมื่อดูแล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายบอกเหตุผลว่าเพราะอะไร และช่วยกันสรุปแนวทางที่ควรปฏิบัติ
3. ครูนำมาภาพการรับประทานอาหารที่มีมารยาทมาให้นักเรียนดูอีกครั้ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกมารยาทในการรับประทานอาหารว่าควรมีอะไรบ้าง ครูเขียนบนกระดานดำ

ให้นักเรียนอ่านพร้อมกันและจดบันทึกลงสมุด

4. ให้นักเรียนอาสาสมัคร 5–6 คน แสดงบทบาทสมมุติในการรับประทานอาหารเมื่อเสร็จแล้วให้ทุกคนช่วยกันวิจารณ์การแสดงบทบาทสมมุตินั้น
5. ให้นักเรียนช่วยกันบอกผลดีของการรับประทานอาหารอย่างมีมารยาท
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปมารยาทในการรับประทานอาหาร
7. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่องมารยาทในการรับประทานอาหาร

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพการรับประทานอาหารทั้งที่มีมารยาทและไม่มีมารยาท
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมุติ
3. แบบฝึกหัดเรื่องมารยาทในการรับประทานอาหาร

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถาม
3. สังเกตการแสดงบทบาทสมมุติและการวิจารณ์การแสดงบทบาทสมมุติ
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัด

จากตัวอย่างการเขียนแผนการเรียนรู้ทั้งหมดนี้ นักศึกษาคงพอเข้าใจรูปแบบและวิธีการเขียนพอสมควร แผนการเรียนรู้เป็นเอกสารประกอบหลักสูตรอย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนเป็นผู้วางแผนและจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการสอนนักเรียนแต่ละระดับชั้น ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ผู้เขียนควรมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น หลักสูตร หลักการเขียนแผนการเรียนรู้ การเขียนสาระสำคัญ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดหาสื่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล แผนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนควรใช้เป็นแนวทางประกอบการสอนหรือจัดกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของการเรียนรู้และประสบผลสำเร็จมากที่สุด